

بسمه تعالی
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
مرکز منطقه ای اطلاع رسانی علوم و فناوری

گزارش عملکرد سالانه
گروه پژوهشی مدیریت اطلاعات
۱۳۹۰

گروه پژوهشی مدیریت اطلاعات

مقدمه:

در فضای جدید اطلاعاتی، دسترسی به اطلاعات شبکه ای با توجه به رشد دانشگاههای داخلی از لحاظ کمی و کیفی بسیار اهمیت دارد. در این راستا مرکز منطقه ای اطلاع رسانی علوم و فناوری رسالت بزرگی را به دوش دارد که بتواند به عنوان اولین و مهمترین مرکز اطلاع رسانی، اطلاعات معتبر و موثق در خدمت جامعه علمی کشور و منطقه قرار دهد. از بدو تاسیس مرکز منطقه ای، پایگاههایی که توسط مرکز تهیه شده مورد توجه کاربران حضوری و غیر حضوری قرار گرفته که روز به روز این توجه از طرف جامعه علمی رو به پیشرفت می باشد. به همین دلیل هم هست که باید کیفیت ارائه خدمات که مهمترین کارکرد مرکز می باشد مورد توجه بیشتر قرار گیرد. در این راستا مرکز می تواند با پشتوانه نیروهای تحصیلکرده و متعهد به خدمات رسانی در جبهه اطلاع رسانی کشوری و منطقه ای نقش اول را بازی بکند.

همانطور که گفته شد مرکز منطقه ای از دیرباز پایگاههای اطلاعاتی متنوعی را به کمک نیروهای متخصص خود فراهم کرده است که این تعهد و تخصص به همراه فناوریهای نوین اطلاعاتی که همواره در این مرکز مورد استفاده قرار گرفته است جایگاه مناسبی جهت اطلاع رسانی حضوری و غیرحضوری فراهم آورده است.

مجموعه سازی اطلاعات معتبر به صورت الکترونیک، به پشتوانه چکیده نویسی و نمایه سازی قوی و ارائه یک رابط کاربری (Interface) بسیار کارآمد و توانمند، موقعیت مرکز منطقه ای را در کشور بی همتا ساخته است و این سطح خواسته ها را از این مرکز همواره افزایش می دهد که افزایش روزافزون کاربران این مرکز، گواهی بر این ادعا می باشد.

از جمله بارزترین مشخصه های مرکز منطقه ای دسترسی به متن کامل مقالات به صورت الکترونیکی و به صورت یکی از بهترین فایل های الکترونیکی که پی.دی.اف PDF است می باشد. موتور جستجویی که بر روی پایگاه های اطلاعاتی مرکز قرار گرفته است در حد بهترین پایگاه های اطلاعاتی بین المللی و قابل رقابت با آنها می باشد به گونه ای که حتی پایگاه های اطلاعاتی نظیر ساینس دایرکت و جان وایلی و اشپرینگر از فیلدهای دسترسی کمتری نسبت به موتور جستجوی مرکز منطقه ای برخوردار می باشند. این موقعیت بی همتا برای این موتور جستجو وضعیتی را فراهم می آورد که کاربران و فارسی زبانان از هر گوشه ای از ایران یا جهان بتوانند به راحتی و با آرامش بهترین و مرتب ترین مقالات را از مجموعه این پایگاه های اطلاعاتی بازیابی کنند. در این راستا می توان به فیلهایی نظیر عنوان، چکیده، فیلد آزاد، تنالگان، سال نشر، مولف، ناشر و غیره و همچنین در نحوه جستجو می توان از عملگرهای بولین و سایر امکانات جستجو مانند: مجاورتی، عبارتی، کوتاه نوشت، زمانی، زبانی و غیره اشاره نمود که می تواند به بازیابی بهینه اطلاعات کمک شایانی بنماید چیزی که در دنیای اطلاعاتی امروز دارای اهمیت می باشد این است که ریزش کاذب نداشته باشیم. روندی که

مرکز منطقه ای در پیش گرفته است به همراه پایگاههای اطلاعاتی قوی و روزآمدی که در اختیار دارد می تواند به گونه ای پیش رود که سخن اول و آخر در اطلاع رسانی کشور در اختیار آن باشد.

با توجه به حجم بالای اطلاعات و رشد سریع شبکه های رایانه ای، بدون شدن اطلاعات، ذخیره و پردازش آنها و کسب سرعت و سهولت هر چه بیشتر در دسترسی به اطلاعات از اهمیت ویژه ای برخوردار گردیده است.

در راستای رسیدن به این هدف گروه پژوهشی مدیریت اطلاعات ضمن برنامه ریزی و ایجاد هماهنگی بین بخشهای مختلف نمایه سازی و تحلیل اطلاعات (فهرست نویسی، نمایه سازی و دروندهی اطلاعات) به تدوین استانداردهایی جهت ایجاد یکدستی در امور محوله به ویژه نمایه سازی و تحلیل اطلاعات پرداخته و با بکارگیری موثرترین نظام نمایه سازی و اصول استاندارد فهرست نویسی، به تحلیل اطلاعات موجود در نشریات، روزنامه ها، کتابهای فارسی و لاتین، پایان نامه های فارسی و لاتین و طرح های تحقیقاتی و دیگر مدرک علمی مکتوب در کشور اقدام نموده است.

۱. نمایه سازی تمامی نشریات فارسی خریداری شده توسط گروه

پژوهشی ارزیابی و توسعه منابع مرکز منطقه ای اطلاع رسانی

علوم و فناوری

۲. نمایه سازی تمامی روزنامه های خریداری شده توسط گروه پژوهشی ارزیابی و توسعه منابع مرکز منطقه ای اطلاع رسانی علوم و فناوری.

۳. نمایه سازی طرح های پژوهشی موجود در کشور.

۴. نمایه سازی پایان نامه های موجود در کشور.

۵. فهرستنویسی کتب فارسی و لاتین خریداری شده توسط گروه پژوهشی ارزیابی و توسعه منابع مرکز منطقه ای اطلاع رسانی علوم و فناوری.

۶. دروندهی اطلاعات نشریات فارسی نمایه سازی شده و تشکیل پایگاه اطلاعاتی مقالات فارسی.

۷. دروندهی اطلاعات پایان نامه های نمایه سازی شده و تشکیل پایگاه اطلاعاتی پایان نامه ها.

۸. ایجاد پایگاه تخصصی سوخت و انرژی، سیل و زلزله، راه و ترابری، محیط زیست.

۹. نمایه سازی و دروندهی مقالات فارسی.

۱۰. ایجاد پایگاه کارآفرینی و نوآوری.

۱۱. پوشش مقالات نشریات فارسی و تولید فایل تمام متن مقالات در قالب فایل های PDF

دروندهی و ویرایش پایگاههای اطلاعاتی موجود در مرکز منطقه ای اطلاع رسانی علوم و فناوری از جمله:

۱. پایگاه اطلاعاتی مقالات الکترونیکی (E-article)

۲. پایگاه اطلاعاتی نشریات الکترونیکی (E-journal)

۳. پایگاه اطلاعاتی چکیده انگلیسی مقالات فارسی
(Abstrans)
۴. پایگاه اطلاعاتی نقشه و اطلس
۵. پایگاه اطلاعاتی پایان نامه های فارسی و لاتین
۶. پایگاه اطلاعاتی طرحهای پژوهشی
۷. پایگاه اطلاعاتی کتابخانه های دانشگاهی کشور
۸. پایگاه اطلاعاتی دانشوران معاصر ایران
۹. پایگاه اطلاعاتی دانش آموختگان تحصیلات تکمیلی علوم
کتابداری و اطلاع رسانی
۱۰. پایگاه اطلاعاتی کتابهای الکترونیکی (E-book)
۱۱. پایگاه اطلاعات مقالات روزنامه ها
۱۲. پایگاه اطلاعاتی ایران لیزا
۱۳. پایگاه اطلاعاتی ایران کامپندکس
۱۴. پایگاه اطلاعاتی اسناد الکترونیکی (EDMS)
۱۵. دروندهی و ویراستاری اطلاعات در کلیه پایگاههای
اطلاعاتی موجود در مرکز در گروه پژوهشی مدیریت
اطلاعات
۱۶. الصاق فایلهاى تمام متن تولید شده در بخش پویش به
رکوردهای اطلاعاتی متناظر در کلیه بانکهای اطلاعاتی
۱۷. کنترل کیفی اطلاعات پویش شده

۱۸. کنترل کیفی اطلاعات درون‌دهی شده و تست پایگاه

E-journal پس از اتمام فرآیند تولید نشریه الکترونیکی

به ازای هر نشریه

از مهمترین عملیات انجام شده در سال 1390 در گروه پژوهشی مدیریت اطلاعات، با توجه به اینکه تمامی پایگاه‌های اطلاعاتی در این گروه متمرکز شده است، کلیه پایگاه‌های اطلاعاتی درون‌دهی اطلاعات در آنها به تعداد قابل توجهی وجود داشته است.

همچنین کلیه افراد همکار در این گروه نحوه درون‌دهی اطلاعات در نرم افزار Ricest که نیاز به تخصص ویژه در اصول اطلاعات کتابداری و همچنین استفاده از نرم افزارهای کاربردی و سخت افزارها را جهت تکمیل فرآیند به روزرسانی پایگاه‌ها، آموزش دیدند.

از فعالیتهای مهم گروه پژوهشی مدیریت اطلاعات، درون‌دهی و پردازش اطلاعات در پایگاه‌های تمام متن می باشد که برای دسترسی به پایگاه‌های اطلاعاتی صفحه اصلی وب سایت مرکز منطقه ای و انتخاب گزینه پایگاه‌های فارسی امکان پذیر است. که در اینجا به طور مختصر در مورد هر یک از آنها توضیحاتی داده خواهد شد.

• پایگاه اطلاعاتی تمام متن مقاله های فارسی (e-Article)

این پایگاه از ارزشمندترین پایگاه‌های اطلاعاتی مرکز منطقه ای محسوب می شود و توسعه آن از وظایف مهم گروه پژوهشی مدیریت اطلاعات می باشد. تمام مقاله های نشریات فارسی کشور در این گروه پویش شده و سپس در قالب فایل‌های PDF ذخیره سازی می شود. این عملیات با دقت ویژه جهت کاهش حجم و افزایش کیفیت انجام می شود.

در بخش دیگری از گروه پژوهشی مدیریت اطلاعات، نویسندگان مقالات نشریات فارسی براساس قوانین استخراج شده طبق اصول زبانشناسی با تمامی مشخصات نویسنده درون‌دهی می‌شود. افراد همکار در این گروه از دقت ویژه‌ای برخوردارند تا اطلاعات نویسندگان، با دقت بالا و به صورت یکدست وارد شود. همچنین در این بخش ارجاعات برای نویسندگانی که دارای اسامی متفرقه و یا املای متفاوتی در اسامی آنها وجود دارد، وارد می‌شود. این امر باعث افزایش دقت در جستجوی اطلاعات مربوط به یک نویسنده و تولیدات علمی آن بسیار حائز اهمیت است.

پس از پویش و ورود اطلاعات اسامی نویسندگان در بانک مشاهیر، مقالات فارسی درون‌دهی شده و در بخش **E-Article** این اطلاعات به فایل‌های تمام متن متناظرش متصل می‌شود. سپس اطلاعات درون‌دهی شده از طریق وب سایت مرکز مورد بررسی و آزمون قرار می‌گیرد تا از اشتباهات احتمالی جلوگیری شود.

• پایگاه اطلاعاتی تمام متن نشریات فارسی (**E-Journal**)

پس از عملیات پردازش مقالات نشریات فارسی (متشکل از ۴ مرحله تکمیل فرآیند اطلاعات مشاهیر، ورود اطلاعات مقاله و پویش مقالات فارسی) عمل الصاق فایل تمام متن مقاله به نشریه مورد نظر صورت گرفته و طبق اطلاعات نشریه، مقالات نشریه به آن متصل می‌شوند و به صورت خودکار و **online** نشریه الکترونیکی تولید می‌گردد.

- پایگاه اطلاعاتی تمام متن کتابهای فارسی (E-Book)

تمام کتابهای فارسی موجود در مرکز منطقه ای اطلاع رسانی علوم و فناوری با رشته های موضوعی مختلف در این اداره پویش می شوند. فهرست الفبایی عناوین کتابهای پویش شده به همراه فهرست مندرجات کتابهای براساس رشته های موضوعی به طور رایگان در دسترس کاربر قرار دارد. از طریق برنامه جستجو کاربر می تواند متن کامل مورد نظر خود را مشاهده نماید.

- پایگاه اطلاعاتی تمام متن نقشه و اطلس (E-Map)

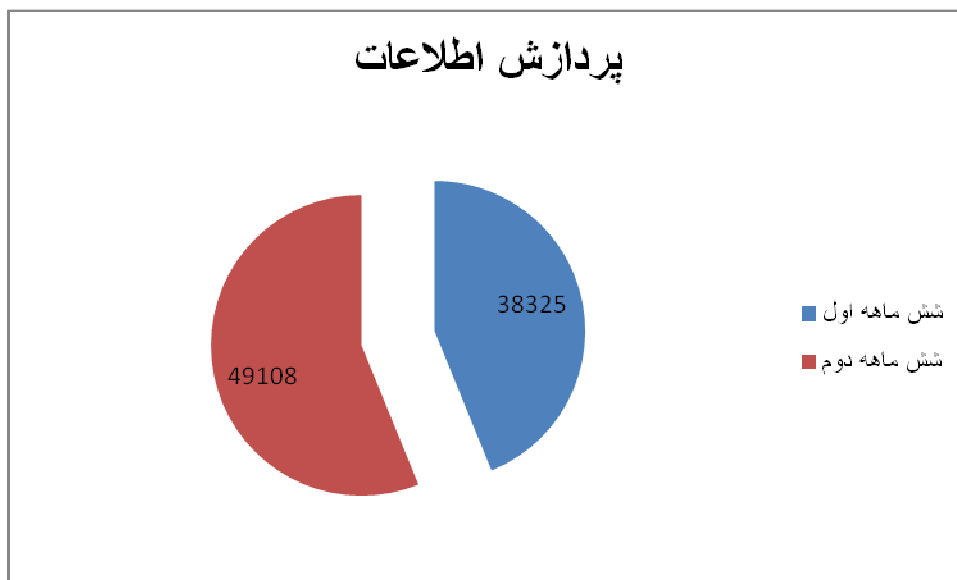
آرشیو الکترونیکی نقشه و اطلس در گروه مدیریت اطلاعات پردازش و تهیه می شود. مراحل پردازش به این صورت است که ابتدا نقشه ها در بخش نمایه سازی نمایه شده و اطلاعات کتابشناختی آن در نرم افزار Ricest دروندهی می شود و سپس طی فرآیند پویش قرار گرفته و فایل الکترونیکی آن تولید و به رکورد متناظر در بانک اطلاعات متصل می گردد. شایان ذکر است دقت پویش نقشه ها از اهمیت خاصی برخوردار است و به این منظور از روش خاصی فیلترهایی روی این اطلاعات انجام می شود تا در بهبود کیفیت و حجم آن تأثیر بسزایی دارد. اطلس ها در بخش کتاب، فهرستنویسی شده و پس از فهرستنویسی در سایت مرکز قابل بازیابی می باشد.

- پایگاه چکیده انگلیسی مقالات فارسی (Abstrans)

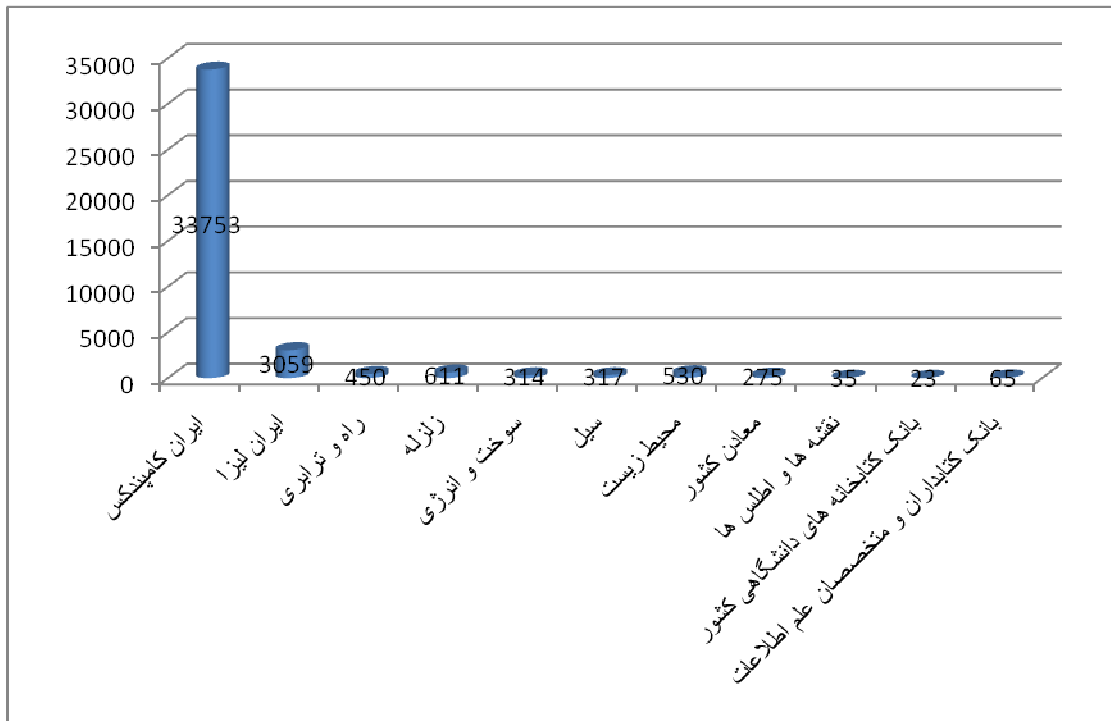
این پایگاه از اهمیت بالایی برخوردار است. فرآیند پردازش اطلاعات در این پایگاه بدین ترتیب است که ابتدا چکیده انگلیسی مقالات نشریات رتبه دار پویش و سپس طی فرایند OCR اطلاعات شامل اسامی نویسندگان، عنوان و شماره صفحه و کلیدواژگان و همچنین چکیده استخراج و در ارقام اطلاعاتی خود قرار می گیرند. یک نشریه پس از طی فرایند E-article در فرآیند Abstrans قرار می گیرد. اطلاعات این پایگاه از طریق سایت مرکز قابل دسترسی و بازیابی می باشد.

در این بخش آمار کلیه پایگاههای اطلاعاتی در قالب نمودار ارائه شده است:

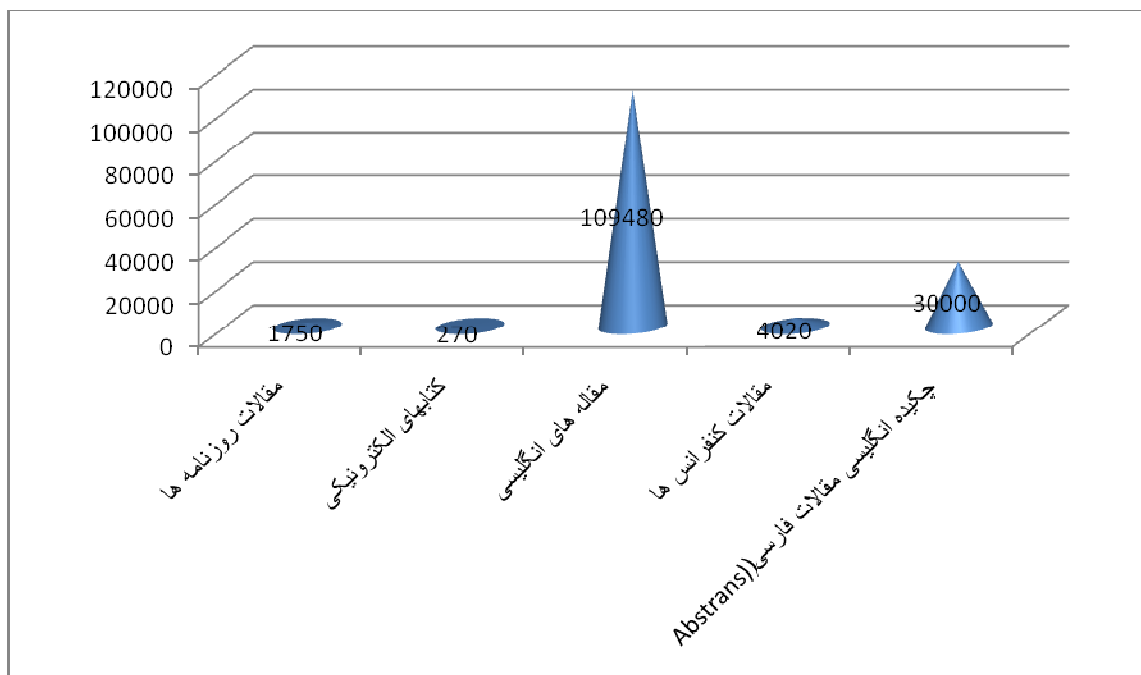
پردازش اطلاعات مقالات فارسی (ورود/ویرایش/نمایه)

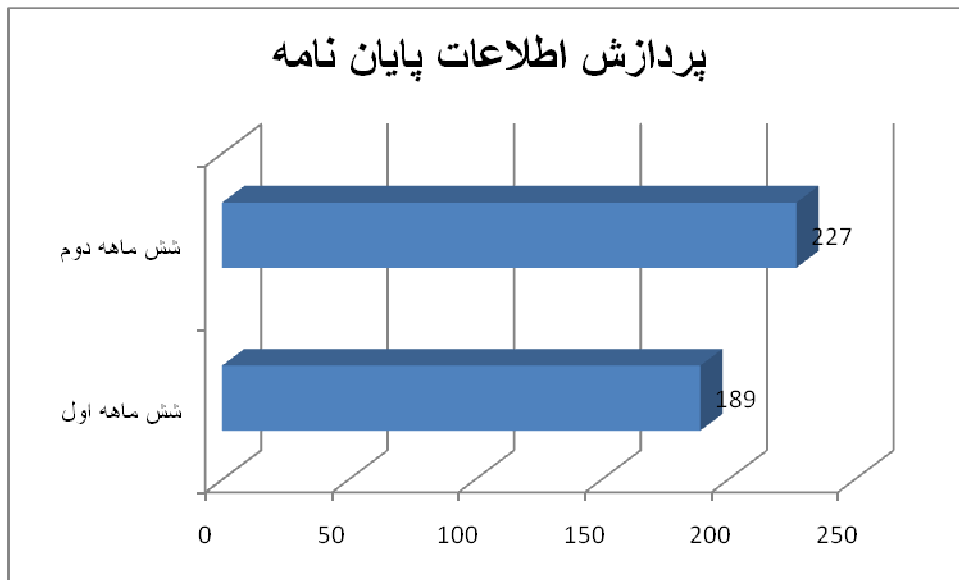
درونداد اطلاعات در پایگاههای اطلاعات موضوعی

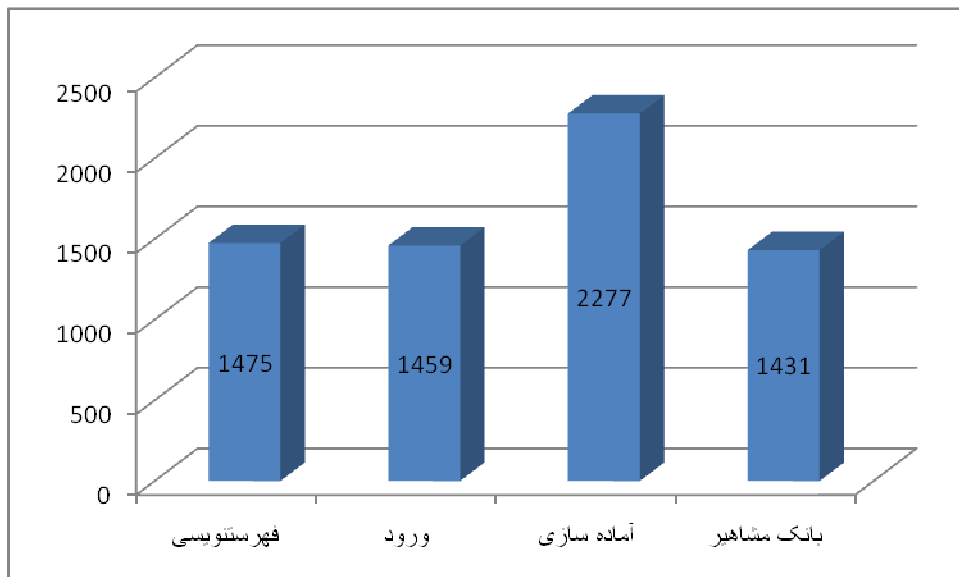
درونداد اطلاعات در پایگاههای اطلاعاتی غیر موضوعی

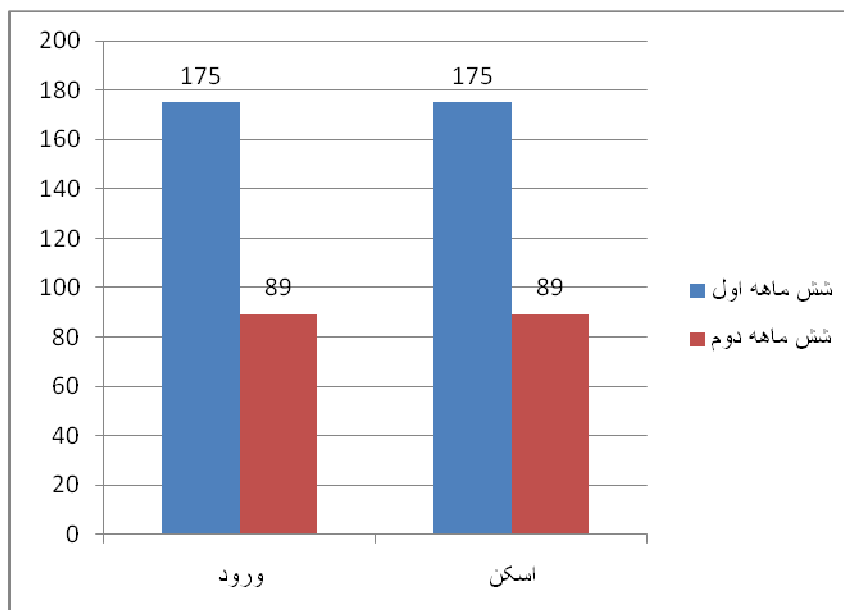
پایگاه اطلاعاتی پایان نامه های فارسی

پایگاه اطلاعاتی کتب فارسی و غیرفارسی

پایگاه اطلاعاتی EDMS

آمار کل اسکن (پویش) مقالات نشریات

